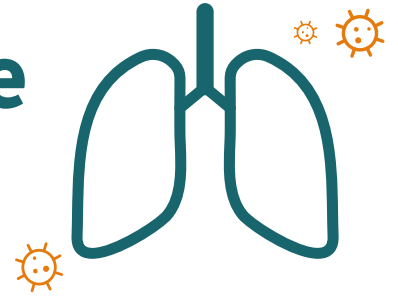

Fuāla'au ma Vaila'au Tete'e Vairusi mo le KOVITI-19

O fuāla'au ma vaila'au tete'e vairusi mo le KOVITI-19 e fa'aaogāina e togafitia ai ni inifeti o le KOVITI-19. E ono fesoasoani atu ia te oe ia fa'aitiitia ai ona 'e gasegase ma 'aua ai ne'i taofia oe i le falema'i.

O fuāla'au 'autū o le KOVITI-19 o loo maua i Niu Sila e aofia ai:

- fuāla'au Paxlovid (nirmatrelvir ma le ritonavir)
- fuāla'au Lageviro (molnupiravir)

E lei se totogi o fuāla'au ma vaila'au tete'e vairusi mo tagata e agava'a. Ina ia aogā lelei, e tatau ona amata i totonu o le 5 aso talu ona amata ou āuga.

O fuāla'au ma vaila'au tete'e vairusi e fa'aaogāina e togafitia ai tagata e telē se avanoa e gasegase ai i le KOVITI-19

E te agava'a mo fuāla'au ma vaila'au tete'e vairusi pe afai:

1. Ua fa'amaonia ua 'e gasegase i le KOVITI-19, pe 'e te lua nonofo fa'atasi ma se tagata ua maua i le KOVITI-19, ma
2. Ua e gasegase i totonu o le 5 aso, ma
3. O oe o se tasi o vaega nei e avaga'a. E aofia ai tagata e pei:
 - o Māori poo Pasefika ma e 50 tausaga le matua pe sili atu
 - e 65 tausaga pe sili atu
 - e 50 tausaga pe sili atu ma e lē'i faia ni tui puipui e 2 o le KOVITI-19
 - e matuā vaivai tele le fausaga puipui o le tino (immune system)
 - e maua i le Down syndrome
 - e maua i le sickle cell anaemia (vaivai sela mūmū o le toto ona ua foliga i selesaito)
 - ua taofia i le falema'i (itu tigāina o le ICU poo le itu mo gasegase e matuā tigāina tele) mo le KOVITI
 - e 3 pe sili atu ni gasegase ōgaōga e maua ai.

Talanoa i lau foma'i, tausisoifua poo le foma'i talavai pe afai e iai ni ou gasegase fa'a'umi'umi e saili ai pe 'e te agava'a.

E fa'apefea ona maua fuāla'au ma vaila'au tete'e vairusi

E lua ni auala e maua ai fuāla'au ma vaila'au tete'e vairusi.

1. Fesili i lau foma'i poo le tausisoifua mo se talavai.
2. Fesili i lau foma'i talavai. E tele ni faletalavai e mafai ona tu'uina atu ia te oe fuāla'au ma vaila'au tete'e vairusi e 'aunoa ma se pepa talavai, pe a maē'a se siaki fa'alesoifua mālōlōina i luga o le telefoni.

→ Siaki le [healthpoint.co.nz](https://www.healthpoint.co.nz) mo le faletalavai e lata ane e maua ai ni fuāla'au ma vaila'au tete'e vairusi.

Ia iai ni pusa siaki o le rapid antigen test (RAT)

Afai o 'e i se tulaga 'e te ono gasegase tigāina ai i le KOVITI-19, ia fa'amautinoa ia iai ni au pusa siaki o le RAT i lou maota, ina ia mafai ai ona 'e faia lava e oe lau siaki i le taimi lava e amata ona 'e lagona ai ua 'e gasegase.

Ia atoa le faiga o ou tui puipui – e aofia ai tui puipui fa'aopoopo

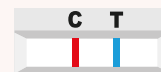
O le tui puipui o le auala e pito sili lea ona lelei e puipui mai le gasegase i le KOVITI-19. E lē suitulaga e fuāla'au ma vaila'au tete'e vairusi le tulaga manaomia o le faia o le tui puipui o le KOVITI-19. E fautuaina lou fa'atali ia uma le 3 masina talu ona 'e maua i le KOVITI fa'atoa fai lea o lou tui puipui o le KOVITI-19. Talanoa i lau foma'i, tausisoifua poo le foma'i talavai e uiga i le taimi tatau mo lou tui puipui.

i Mo nisi o fa'amatalaga e uiga i fuāla'au ma vaila'au tete'e vairusi, asiasi ane i le [hn.org.nz/covid-antivirals](https://www.hn.org.nz/covid-antivirals)

Ia manatua

Afai ua 'e maua i le KOVITI-19, e tatau ona e fa'anofo'esea oe. O au fuāla'au ma vaila'au e mafai ona pikiina e au uō poo lou 'āiga, pe e ono mafai foi ona momoli atu e le 'aufaigaluega a le faletalavai, e 'aunoa ma se totogi.

Afai o lau siaki ua 'e maua i le KOVITI-19

- Ma e te manatu ifo e te ono agava'a mo fuāla'au ma vaila'au tete'e vairusi, telefoni lau foma'i, tausisoifua poo le foma'i talavai.
- Siaki le Healthpoint mo se faletalavai e lata ane e maua ai ni fuāla'au ma vaila'au tete'e vairusi o le KOVITI-19 pe fesili i lau faletalavai fa'alotoifale e fa'asino ane se faletalavai e latalata ane. [healthpoint.co.nz](https://www.healthpoint.co.nz)

Afai o lau siaki 'e te lē o maua i le KOVITI-19

- Ma 'e te manatu ifo 'e te ono agava'a mo se fuāla'au ma vaila'au tete'e vairusi, e ta'ua ona toe fai i aso ta'itasi lau siaki se'ia 'e malosi mo le 24 itula.
- Afai ua fa'ateteleina ona 'e tigāina, telefoni lau foma'i, tausisoifua poo le foma'i talavai mo se fautuaga. E mafai foi ona e vili le Healthline i le **0800 611 116**.